

УДК 351.72

Ладонько Л. С.

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Київського національного торговельно-економічного університету, Україна;
e-mail: Ladonkoluda@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7699-7025

Орлова Н. С.

доктор наук з державного управління,
професор кафедри державного управління публічного адміністрування
та регіональної економіки
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Україна;
e-mail: nsorlova78@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0785-751x

Чечель А. О.

доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління, Маріуполь, Україна;
e-mail: annachechel.ac@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4307-5574

Мірко Н. В.

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Київського національного торговельно-економічного університету, Україна;
e-mail: Nataliia_mirko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-4884-5195

Калінько І. В.

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри загальноекономічних дисциплін
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж», Київ, Україна;
e-mail: kalinko_ira@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-6937-9683

ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ І МІСЦЕВИХ ПРОГРАМ І ПРОЄКТІВ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ

Анотація. Досліджено інструменти фінансування державних та місцевих програм і проєктів в Україні та Польщі (бюджетні, грантові, фінансово-кредитні та інвестиційні інструменти). Метою статті є визначення можливостей використання інструментів фінансування державних і місцевих програм та проєктів в Україні і Польщі для реалізації національної та регіональної публічної політики. Методи дослідження — порівняльний аналіз аналітичних та офіційних статистичних даних України і Польщі на основі класифікації груп інструментів фінансування державних та місцевих програм і проєктів. Доведено, що основними інструментами фінансування державних і місцевих проєктів та програм в Україні і Польщі є бюджетні (субвенції, місцеві цільові програми) та грантові інструменти (грантові програми, міжнародна технічна допомога). Оцінка структури розподілу коштів у рамках окремих програм у Польщі та Україні дозволила виділити ключові об'єкти грантового фінансування в Україні (освіта, спорт, охорона здоров'я та соціальний захист) і в Польщі (планування територій, дорожньо-транспортна інфраструктура, розвиток бізнесу та інновацій). Визначено, що важливим фінансово-кредитним інструментом у країнах є міжнародні кредити Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Європейського банку реконструкції та розвитку і Європейського інвестиційного банку, про що свідчать загальні обсяги кредитів (позик), залучених державами від міжнародних організацій. Досліджено особливості розвитку та реалізації інвестиційних інструментів фінансування державних і місцевих програм та проєктів: державно-приватного партнерства, лізингової діяльності. У висновках узагальнено механізми використання інструментів фінансування в Україні та Польщі і запропоновано напрями зміцнення наявних можливостей та вдосконалення процесу фінансування державних і місцевих програм та проєктів для України.

Ключові слова: інструменти фінансування, державні програми і проекти, регіональний розвиток, державно-приватне партнерство.

Формул: 0; рис.: 4; табл.: 3; бібл.: 17.

Ladonko L.

*Doctor of Economics,
Professor of Public Management and Administration Department,
Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine;
e-mail: Ladonkoluda@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7699-7025*

Orlova N.

*Doctor of Science of Public Administration,
Professor of Public Administration and Regional Economics,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine;
e-mail: nsorlova78@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0785-751x*

Chechel A.

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Head of Public Administration and Management Department,
Donetsk State University of Management, Mariupol, Ukraine;
e-mail: annachechel.ac@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4307-5574*

Mirko N.

*Ph. D. in Public Administration,
Associate Professor of the Department of Public Administration,
Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine;
e-mail: Nataliia_mirko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-4884-5195*

Kalinko I.

*Ph. D. in Technical Sciences,
Associate Professor of the Department of General Economic Disciplines,
Financial-Legal College, Kyiv, Ukraine;
e-mail: kalinko_ira@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-6937-9683*

FINANCING OF PUBLIC AND LOCAL PROGRAMS AND PROJECTS IN UKRAINE AND POLAND

Abstract. The article researches financing instruments of public and local programs and projects in Ukraine and Poland (budgetary, grant, financial, credit and investment instruments). The purpose of the article is to determine the possibilities of using financing instruments of public and local programs and projects in Ukraine and Poland for the implementation of national and regional public policy. Research methods — comparative analysis of analytical and official statistics of Ukraine and Poland based on the classification of groups of financing instruments of public and local programs and projects. It has been proved that the main instruments for financing public and local projects and programs in Ukraine and Poland are budget (subventions, local targeted programs) and grant instruments (grant programs, international technical assistance). The evaluation of the distribution structure of funds within the framework of individual programs in Poland and Ukraine made it possible to allocate key objects of grant financing in Ukraine (education, sports, health and social protection) and in Poland (territory planning, road transport infrastructure, business development and innovation). It is determined that international loans from the International Bank for Reconstruction and Development, the European Bank for Reconstruction and Development and the European Investment Bank are an important financial and credit instrument in countries, as evidenced by the total volume of loans attracted by countries from international organizations. The peculiarities of development and implementation of investment instruments of financing of public and local programs and projects were studied: public-private partnership, leasing activities. The conclusions summarize mechanisms for the use of financing instruments in Ukraine and Poland and propose ways to strengthen existing capacities and improve the financing process of public and local programs and projects for Ukraine.

Keywords: financing instruments, public programs and projects, regional development, public-private partnership.

Formulas: 0; fig.: 4; tabl.: 3; bibl.: 17.

Вступ. Державні та місцеві програми і проекти є засобом реалізації державної політики, яка направлена на підтримку та досягнення сталого розвитку країни в довгостроковій перспективі. Показники розвитку державних та місцевих програм і проектів відображають загальний соціально-економічний стан держави та її потенціал до сталого розвитку. В умовах обмеженості усіх видів ресурсів та необхідності забезпечення збалансованого економічного, екологічного, соціального розвитку держави стратегічним завданням уряду є залучення фінансових ресурсів для реалізації програм і проектів.

Наразі існує безліч інструментів фінансування, які надають можливість створювати умови для залучення інвестиційного капіталу, розробляти програми державного і місцевого розвитку та фінансувати інші заходи для всебічного поліпшення соціально-економічних умов. У процесі використання коштів потрібно сформувати найбільш оптимальну структуру інструментів фінансування державних та місцевих програм і проектів.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Особливості та інструменти фінансування державних і місцевих програм та проектів висвітлено у працях науковців: Thomas Carothers [1], Rafał Cieślak [2], Mark Freeman [1], Beata Marczevska [2], Sifan Liu [3], Joseph Parilla [3], Cale Salih [1], Robert Templer [1], В. В. Белявцева [4], А. І. Гнатенко [4], О. А. Дегтяра [5], О. С. Зінченко [4], О. В. Козирєвої [5], О. В. Кулініч [4], Н. С. Орлової [5], С. І. Приказка [5], А. М. Шаповалової [5] та ін., у яких досліджено нормативно-правове поле реалізації та затвердження цільових програм на державному і місцевому рівнях, визначено недоліки функціонування механізму державних і місцевих цільових програм. Проте невирішеним питанням є визначення сильних і слабких сторін використання тих чи інших інструментів фінансування державних та місцевих програм і проектів в Україні порівняно з досвідом країн — членів ЄС.

Метою статті є визначення можливостей використання інструментів фінансування державних і місцевих програм та проектів в Україні та Польщі шляхом порівняльного аналізу для реалізації національної публічної політики.

Результати дослідження. Економічний розвиток країни залежить від приватного та державного фінансування, від зовнішніх і внутрішніх джерел фінансових ресурсів. Механізм фінансування державних і місцевих програм та проектів є сукупністю методів і форм використання фінансових ресурсів для досягнення визначених стратегічних цілей держави за рахунок позабюджетних і бюджетних коштів.

Реалізацію державної політики сталого розвитку України на регіональному рівні декларує Державна стратегія регіонального розвитку на 2021—2027 роки. Стратегія є основним документом для координації державної політики в різних сферах, виконання секторальних стратегій розвитку, єдності держави, досягнення в регіонах і територіальних громадах ефективності використання державних ресурсів в інтересах людини.

Стратегічна мета державної регіональної політики до 2027 року може бути реалізована на основі трьох стратегічних цілей: підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; формування згуртованої держави в гуманітарному, соціальному, економічному, безпековому, просторовому, екологічному вимірах; розбудова ефективного багаторівневого врядування [5].

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в межах бюджетних програм, державного фонду регіонального розвитку; субвенцій, інших трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам; коштів місцевих бюджетів; коштів міжнародних фінансових організацій, міжнародних донорів, секторальної підтримки ЄС, коштів інвесторів, технічної допомоги власних коштів підприємств [6].

У світовій практиці використовують інструменти фінансування державних і місцевих програм та проєктів, які можна класифікувати у групи за джерелам фінансування: бюджетні грантові, фінансово-кредитні та інвестиційні інструменти (рис. 1).

Рис. 1. Інструменти фінансування державних та місцевих програм і проєктів

Примітка. Авторська розробка.

Бюджетні ресурси є на сьогодні головним джерелом фінансування економічного розвитку. Вони формуються завдяки внутрішнім джерелам міста, громади, зовнішнім джерелам. До таких інструментів відносять: продаж або оренда комунального майна, податки, збори та інші платежі, зокрема місцеві податки і збори (механізм фінансування місцевого розвитку), субвенції, місцеві цільові програми, муніципальне замовлення та ін. [7].

Пріоритетними завданнями діяльності державного фонду регіонального розвитку в Україні є вирівнювання регіональних диспропорцій розвитку і досягнення стабільного соціально-економічного зростання на місцевому й регіональному рівнях, підтримка регіональної конкурентоспроможності, співробітництва територіальних громад.

Польща є шостою за величиною виробничої потужності країною ЄС (виробництво становить 22,4 % ВВП країни). Державний бюджет Польщі на 2019 рік передбачав доходи на рівні 387,6 млрд злотих; витрати на рівні 416,1 млрд злотих. У бюджеті закладено понад 3 млрд злотих на програму модернізації армії, поліції, пожежної, охоронної та інших державних служб [8].

Порівнюючи обсяг державної підтримки розвитку секторів економіки в Україні та Польщі на регіональному рівні, можна зазначити, що найбільша кількість державних коштів в Україні направлена на розвиток дорожньої інфраструктури технологій (39,4 %), регіональний розвиток (19,20 %), розвиток сфери охорони здоров'я (7,60 %). Менш популярними є галузі розвитку транспортної інфраструктури, екологічної безпеки та сталого розвитку, соціального забезпечення. У Польщі державні кошти переважно спрямовані на регіональний розвиток (32,30 %), екологічну безпеку і сталий розвиток (12,05 %) та розвиток

освіти (9,41 %) [7—8]. Сьогодні місцеві цільові програми в закордонній практиці найбільше відповідають за різнопланові місцеві стратегії (програми) розвитку, які поширені на регіональному рівні [9].

Найвагомішими для економічного розвитку є субвенції на фінансування інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, на місцевий соціально-економічний розвиток, формування інфраструктури територіальної громади.

У доходах бюджетів міст обласного значення України частка субвенцій становить 47 %, у бюджетах міст районного значення — 3,2 %; у бюджетах громад — 45 %, в обласних бюджетах — 36 %, що свідчить про їхню важливість для економічного розвитку.

У Польщі цільові трансферти займають 22 % від структури міжбюджетних трансфертів [5].

Спільними ознаками субвенцій є їхній цільовий характер і вимоги до забезпечення економічної ефективності. Станом на 1 січня 2020 року обсяг загальної бюджетної підтримки програм і проєктів соціально-економічного розвитку територій в Україні становив 16,1 млрд грн що у 32 рази більше проти 2014-го. А 2018 року кошти субвенції було розподілено між 665 територіальними громадами (1,9 млрд грн), 2019-го — 806 територіальними громадами (2,1 млрд грн), пропорційно до площі територій та кількості сільського населення (рис. 2).

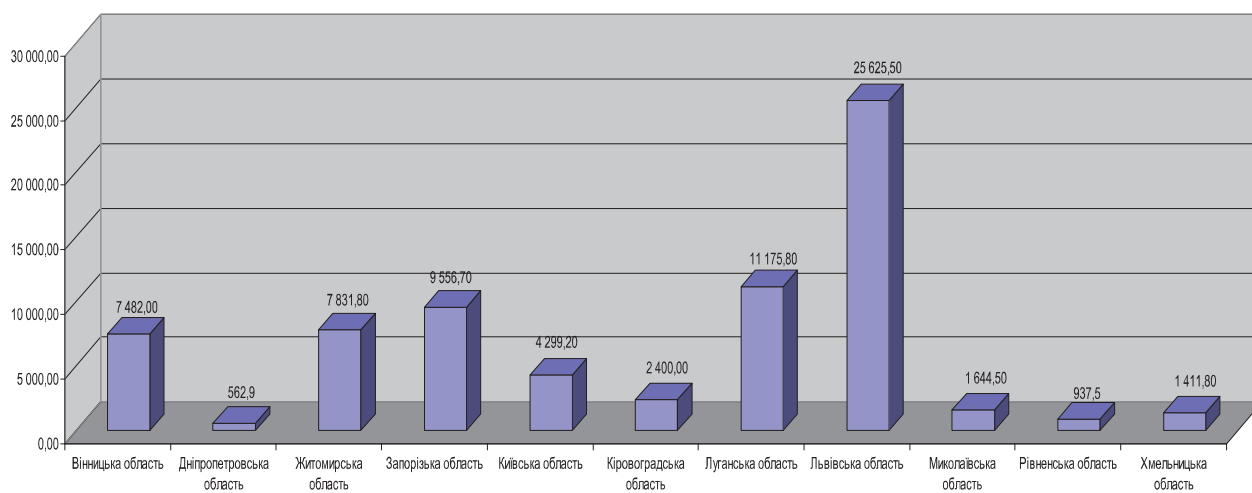

Рис. 2. Регіональний аналіз надання субвенції з державного бюджету України, 2020 рік, тис. грн

Джерело. [10].

Загальний обсяг субвенції на 2020 рік становить 1,7 млрд грн, з них розподілено близько 1,68 млрд грн на понад 1 150 проєктів. Лідерами за розподілом субвенцій із державного бюджету в Україні є Львівська, Луганська і Запорізька області [10].

Спільне фінансування проєктів, зокрема через надання субвенцій із бюджету одного місцевого органу влади (муніципалітету) бюджетові іншого, широко застосовують і в Польщі (рис. 3).

Найбільша кількість субвенцій з державного бюджету Польщі направлена до Шлонського, Малопольського і Великопольського воєводств.

Дослідження європейського досвіду засвідчує, що місцеві органи влади не є самодостатніми й повністю фінансово незалежними, що компенсується через залучення додаткових фінансових ресурсів із національного (федерального) рівня (субвенцій, цільових грантів, інвестиційних трансфертів).

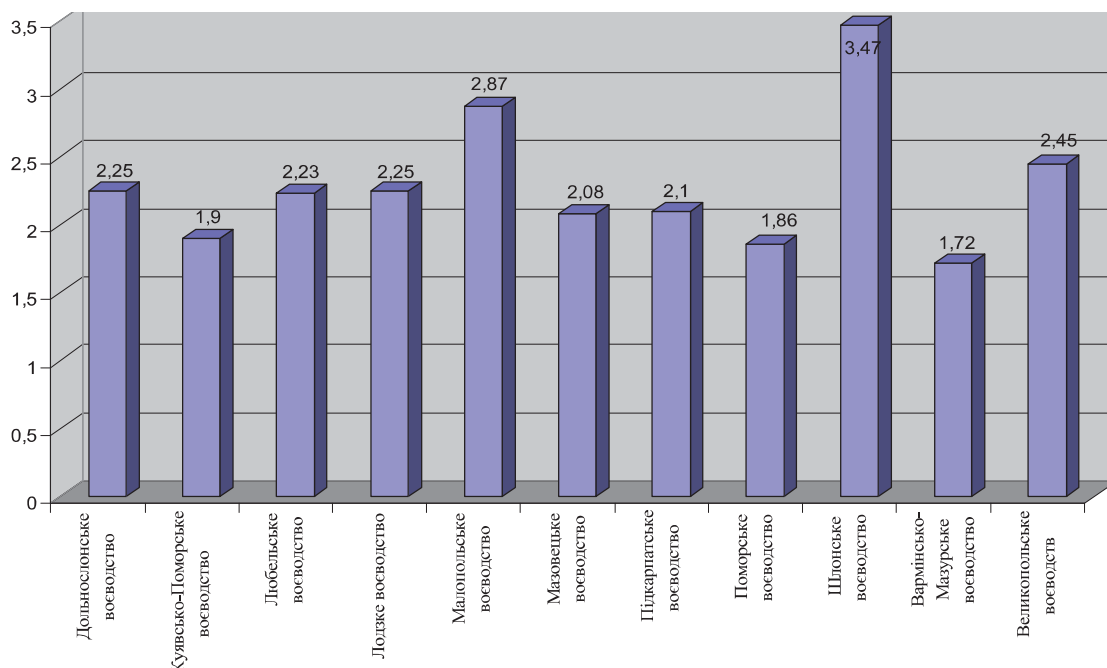

Рис. 3. Регіональний аналіз надання субвенції з державного бюджету Польщі, 2020 рік, млн євро

Джерело. [3].

Аналіз структури розподілу коштів ЄС у Польщі та Україні в рамках окремих програм показав, що ключовими об'єктами фінансування в Україні є освіта, спорт, охорона здоров'я та соціальний захист (36, 19 і 18 % відповідно); у Польщі — планування територій, дорожньо-транспортна інфраструктура, розвиток бізнесу та інновацій (31,02, 25,07 та 21,2 % відповідно) (табл. 1).

Таблиця 1

Структура розподілу коштів у рамках окремих програм у Польщі та Україні, 2019 рік

Галузь	Україна		Польща		Δ
	млн грн	%	млн євро	%	
Освіта	2 475,49	36,00	4 689,30	4,31	31,69
Водопостачання і водовідведення	448,63	7,00	0,00	0,00	7,00
Охорона здоров'я і соціальний захист	1 251,52	18,00	0,00	0,00	18,00
Дорожньо-транспортна інфраструктура	652,19	9,00	27 413,70	25,07	-16,07
Культура	296,08	4,00	7 051,00	9,02	-5,02
Газо-, тепло-, енергопостачання	55,05	1,00	0,00	0,00	1,00
Спорт	1 319,01	19,00	0,00	0,00	19,00
Планування територій	0,43	1,00	31 276,90	31,02	-30,02
Закупівля спеціалізованих транспортних засобів	48,39	0,00	0,00	0,00	0,00
Адміністративні будівлі та центри надання адміністративних послуг	238,15	3,00	0,00	0,00	3,00
Сталий розвиток	0,00	0,00	8 613,90	7,02	-7,02
Цифрова економіка	0,00	0,00	2 172,50	2,36	-2,36
Розвиток бізнесу та інновації	0,00	0,00	19 613,00	21,20	-21,20
Інші об'єкти і заходи	111 323,11	2,00	0,00	0,00	2,00

Примітка. Складено за [11].

Потенціал грантового інструменту фінансування державних програм і проєктів залишається нереалізованим у більшості українських міст через низький рівень обізнаності представників місцевих органів влади про можливості грантових програм, а також брак потрібних знань і навичок.

Грантові ресурси є ключовим інструментом підтримки економічного розвитку. До грантових інструментів відносять: міжнародну технічну допомогу, гранові програми,

проекти корпоративної соціальної відповідальності. Уся допомога, що надається донорами на фінансування державних і місцевих програм та проектів у рамках проектів міжнародної технічної допомоги, відповідає міжнародним зобов'язанням України, згідно з чинними міжнародними договорами, спільними середньостроковими стратегіями (програмами), досягненням Цілей сталого розвитку, пріоритетами соціально-економічного розвитку України. Загалом, в Україні реалізують 486 проектів технічної допомоги на загальну суму 6,1 млрд дол. США. У рамках надання Україні міжнародної технічної допомоги співробітництво відбувається з понад 15 країнами та 20 міжнародними організаціями. Найбільшими донорами для України є Сполучені Штати Америки та Європейський Союз (ЄС). Міністерство фінансів України протягом 2019 року брало участь у реалізації 181 проекту міжнародної технічної допомоги. Проекти міжнародної технічної допомоги 2019 року реалізовувалися за фінансової підтримки уряду Німеччини, Швеції, Японії та Канади, Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР), ЄС, Світового банку [12]. Результатом реалізації проектів є отримання технічної допомоги на суму близько 360 млн грн (для порівняння: 2018 року показник становив 200 млн грн).

А 21 липня 2020 року затверджено План відновлення: Національний план (механізм відновлення та стійкості) ЄС і Багаторічну фінансову базу на 2021—2027 рр. У рамках Фонду реконструкції та підвищення стійкості Польщі буде надано 57 млрд євро для грантів та позик. Уряд отримав 1 198 проектів. План включає чотири напрями: стійке суспільство (охорона здоров'я, освіта), еластична країна (цифровізація державних послуг, інфраструктури та зв'язку), еластична економіка (навички, нові технології), еластичне середовище (будівлі, енергетика) [13].

Використання фінансово-кредитних інструментів допомагає залучити додаткові джерела фінансового забезпечення із зовнішніх і внутрішніх фінансових ринків для розвитку територій. До фінансово-кредитних інструментів належать: облігаційні позики, банківські кредити, кредити міжнародних фінансових організацій, місцеві гарантії, краудфандинг. Найбільші за обсягами залучених коштів інвестиційні проекти в Україні фінансуються з боку Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР), ЄБРР та Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) (табл. 2).

Таблиця 2

**Загальні обсяги кредитів (позик),
залучених державами від міжнародних організацій 2019 року, млн євро**

Кредитор	Україна			Польща			Δ Україна / Польща 2018	Δ Україна / Польща 2019
	2018	2019	Δ	2018	2019	Δ		
МБРР	171,59	529,00	357,41	0,00	13 410,00	13 410,00	171,59	-12 881,00
ЄБРР	53,05	51,85	-1,2	0,00	0,00	0,00	53,05	51,85
ЄІБ	9,47	75,00	65,53	0,00	0,00	0,00	9,47	75,00

Примітка. Складено за [7; 8].

Станом на грудень 2019 року Польща має дві позики в МБРР (53 проекти) із зобов'язаннями на загальну суму 13,41 млн євро. Проекти спрямовані на поліпшення інституційного реагування уряду на поведі та надання йому достатньої інфраструктури і технологій для пом'якшення та прогнозування наслідків потенційних поведі.

Упродовж 2019 року фактично до бюджету України залучено від МБРР 529 млн євро, з боку ЄІБ — 75 млн євро. Обсяг залучення коштів за проектами, що фінансуються з боку ЄБРР, 2019 року зменшився в порівнянні з 2018-м і становить 51,85 млн євро.

Основними інвестиційними інструментами фінансування в Україні та Польщі є державно-приватне партнерство (ДПП) і лізинг. Вартість ринку державно-приватного партнерства в Польщі становить 5,56 млрд злотих (1,49 млрд дол. США). Серед галузей лідерів за вартістю слід відзначити такі: телекомунікації із загальною вартістю 1,82 млрд злотих (490 млн дол. США); утилізація відходів — 1,36 млрд злотих (364 млн дол. США); реконструкція міст — 500 млн злотих (134 млн дол. США). У Польщі на ринку державно-

приватних партнерств переважають мікро- (вартістю менше ніж 1 млн євро) та малі (вартістю менш ніж 5 млн євро) проекти ДПП [14].

За даними центральних і місцевих органів виконавчої влади, в Україні станом на 01.01.2020 на засадах ДПП укладено 187 договорів, з яких реалізується 52 договори (34 — договорів концесії, 16 — договорів про спільну діяльність, два — інші договори), 135 договорів не реалізується (4 договори — закінчено термін дії, 18 договорів — розірвано, 113 договорів — не виконується) [15].

СБРР запропоновано оцінку результативності ДПП у країнах на основі дев'яти показників: нормативно-правова база щодо ДПП, проблеми безпеки і підтримки, політичні та інституційні рамки, прибутковість, ділове середовище ДПП та ін. На основі аналізу зазначених показників для України і Польщі доведено, що Польща має більш сприятливі умови для розвитку ДПП (рис. 4). Це пояснюється тим, що цей інструмент використовується урядом достатньо довго в порівнянні з вітчизняною практикою.

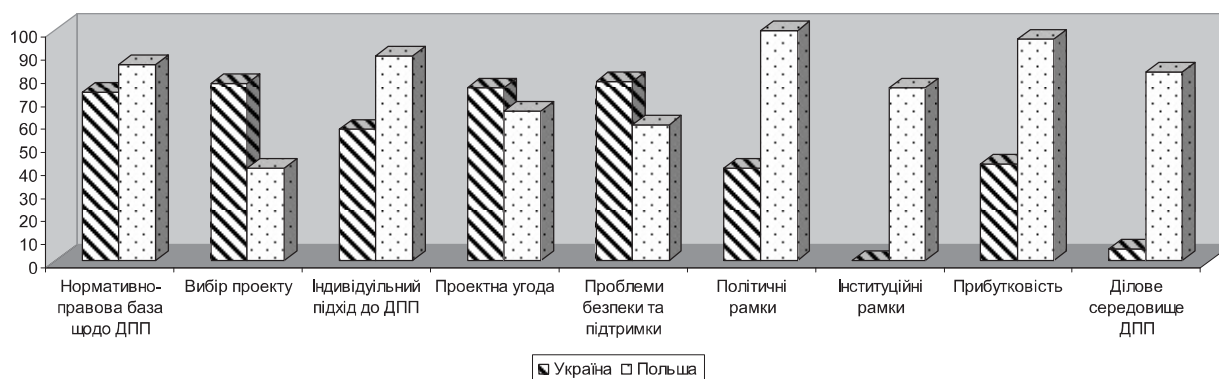

Рис. 4. Оцінка нормативно-правової бази реалізації ДПП в Україні та Польщі
Джерело. [16].

Україна випереджає Польщу за такими показниками, як вибір проекту і кількість проектних угод. Однак високий показник проблем безпеки підтримки у країні не дозволяє повною мірою використовувати такий інвестиційний інструмент, як ДПП.

Урядами багатьох країн світу широко використовується лізинг як інструмент фінансування економічного розвитку. Польський лізинговий ринок збільшиться 2019 року до 82,7 млрд злотих (19,31 млрд євро). Загальна вартість договорів лізингу, підписаних у Польщі 2019-го, впала на 5,8% — до 77,8 млрд злотих (18,16 млрд євро). Обсяг лізингових контрактів 2019 року збільшився на 9,4% — до 160,4 млрд злотих (37,44 млрд євро) [14]. Динаміку розвитку лізингу в Польщі та Україні наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка розвитку лізингу в Польщі та Україні в 2018—2019 рр.

Показник	Україна		Польща	
	2018	2019	2018	2019
Загальна вартість, млрд дол. США	0,21	0,81	22,20	19,31
Зростання, %	66,4	10,84	21,80	-5,8
Проникнення на ринок	0,15	n/a	27,0	
Рейтинг на світовому фінансовому ринку	44	39	3	5
Загальна вартість договорів лізингу, млрд дол. США	13	15	19,67	18,6

Примітка. Складено за [17].

Стійка позитивна динаміка ринку лізингу в Україні протягом останніх років спричинена низкою сприятливих факторів, серед яких: стабільність національної валюти, активний вихід українського виробника на європейські ринки, лібералізація економіки, а також підвищення фінансової грамотності населення і бізнесу.

Висновки. На основі проведеного дослідження чотирьох груп інструментів фінансування державних і місцевих програм та проєктів в Україні та Польщі (бюджетні грантові, фінансово-кредитні, грантові та інвестиційні інструменти) доведено, що:

- найбільша кількість державних бюджетних коштів направлена: в Україні — на розвиток дорожньої інфраструктури технологій, регіональний розвиток, розвиток сфери охорони здоров'я; у Польщі — на регіональний розвиток, екологічну безпеку і сталий розвиток, розвиток освіти;
- субвенції, як бюджетний інструмент фінансування, є найвагомішими для економічного розвитку обох країн: у доходах бюджетів міст обласного значення України частка субвенцій становить 47 %, у Польщі цільові трансферти займають 22 % від структури міжбюджетних трансфертів. Спільними ознаками субвенцій є їхній цільовий характер і вимоги до забезпечення економічної ефективності;
- фінансово-кредитним джерелами фінансування інвестиційних проєктів переважно є: в Україні — кредити МБРР, ЄБРР та ЄІБ, у Польщі — кредити МБРР;
- Польща має більш сприятливі умови для розвитку ДПП як інвестиційного інструменту фінансування державних програм. Високий показник проблем безпеки і підтримки в Україні не дозволяє повною мірою використовувати переваги ДПП;
- структура ринку лізингу — одного з інвестиційних інструментів фінансування в Україні аналогічна структурі Польщі.

Поширеними інструментами фінансування державних і місцевих програм та проєктів у Польщі є бюджетні (податкове стимулювання, субвенції) і грантові (міжнародна технічна допомога) інструменти. На відміну від України, у Польщі впроваджується низка програм податкових пільг і надійної системи грантів.

Ураховуючи досвід Польщі, з метою зміцнення наявних можливостей і вдосконалення процесу фінансування державних і місцевих програм та проєктів для України доцільним є забезпечити кваліфікованими фахівцями фінансовий ринок, відкритість і прозорість інформації щодо використання грантових коштів, дієві гарантії для приватного сектору під час реалізації проєктів у рамках ДПП, підтримку і безпеку інтересів учасників усіх фінансових операцій.

Література

1. Carothers Th., Freeman M., Salih C., Templer R. Navigating International Aid in Transitions: A Guide for Recipients. *Institute for Integrated Transitions*. 2016. URL : https://carnegieendowment.org/files/IFIT-Navigating_International_Aid-1September2016.pdf (date of access: 16.01.2021).
2. Cieślak R., Marczevska B. Introduction to Hybrid Public Private-Partnerships in Poland. *Financial Law Review*. 2016. № 1 (1). P. 39—51.
3. Parilla J., Liu S. Examining the Local Value of Economic Development Incentives: Evidence from four U.S. cities. *brookings.edu*. 2018. March. URL : https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2018/02/report_examining-the-local-value-of-economic-development-incentives_brookings-metro_march-2018.pdf (date of access: 16.01.2021).
4. Кулініч О. В., Беянцева В. В., Гнатенко А. І., Зінченко О. С. Основи грантрайтингу та управління проєктами в публічній сфері: методичні рекомендації для органів влади та недержавних організацій. Харків : Золоті сторінки, 2017. 148 с.
5. Orlova N. S., Diegtiar O. A., Kozureva O. V., Shapovalova A. M., Prykazka S. I. Financial capacity of territorial communities: european experience and ukrainian case. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol. 4. № 31. P. 516—526.
6. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. *Законодавство України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.01.2021).
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.01.2021).
8. Oficjalna strona Głównego Urzędu Statystycznego. URL : <https://stat.gov.pl> (data dostępu: 16.01.2021).
9. Krajowy program reform. Europe 2021. Council of Ministers of Poland. URL : https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-national-reform-programme-poland_en.pdf (date of access: 16.01.2021).
10. Уряд розподілив субвенцію на соціально-економічний розвиток окремих територій на 2020 рік. *Урядовий портал*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-rozpodiliv-subvenciyu-na-socekonomrozvitok-okremih-teritorij-na-2020-rik> (дата звернення: 16.01.2021).
11. EU Funds in Poland 2014—2020. *Rödl & Partner*. URL : https://www.roedl.net/pl/en/services/state_aid_advice/eu_funds_in_poland_20142020.html (date of access: 16.01.2021).
12. Загальний аналіз реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги / Міністерство фінансів України. URL : https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7_%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3%D1%83_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2_%D0%9C%D0%A2%D0%94_%D0%B7%D0%B0_2019_%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf (дата звернення: 16.01.2021).
13. Commission proposes to provide €2.5 billion to Ireland under SURE. *European Union*. URL : https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_2135 (date of access: 16.01.2021).

14. Review of the European PPP Market in 2019 / European PPP expertise centre. 2019. URL : https://www.eib.org/attachments/epec/epec_market_update_2019_en.pdf (date of access: 16.01.2021).
15. Стан здійснення ДПП в Україні / Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. 2020. 22 січня. URL : <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> (дата звернення: 16.01.2021).
16. 2017/2018 PPP laws assessment in the EBRD region / European Bank of reconstruction and development. URL: <https://ppp-ebrd.com/compare.php?countries=Poland;Ukraine> (date of access: 16.01.2021).
17. Global Leasing Report: From strength to strength: Nine years of Continuous / White Clarke Group. URL : https://pages.whiteclarkgroup.com/rs/187-PFS-866/images/WCG%20Global%20Leasing%20Report_2020.pdf?mkt_tok=eyJpIjoiTjJNM01EaGxOVFprTlRBNStInQ1O1reFAzUjR2T2VYRWRzTkNCY1wvXZ5OVJJVJERJeEtsbTVSVFdBQ2NwWjRjWHBUMWJINU13RVR5T3VWsk51aUdVb1wvVWVWXdPREpJOGHcL2p0OXRDNEpMSXBMTCTqMUFOVDRoOVpPNkE0dzdTK2pNeGVVTC91aVZOUFybmRQVHZpS0hGln0%3D (date of access: 16.01.2021).

Статтю рекомендовано до друку 26.01.2021

© Ладонько Л. С., Орлова Н. С., Чечель А. О., Мірко Н. В., Калінько І. В.

References

1. Carothers, Th., Freeman, M., Salih C., & Templer, R. (2016). Navigating International Aid in Transitions: A Guide for Recipients. *Institute for Integrated Transitions*. Retrieved January 16, 2021, from https://carnegieendowment.org/files/IFIT-Navigating_International_Aid-1September2016.pdf.
2. Cieślak, R., & Marczevska, B. (2016). Introduction to Hybrid Public Private-Partnerships in Poland. *Financial Law Review*, 1 (1), 39—51.
3. Parilla, J., & Liu, S. (2018, March). Examining the Local Value of Economic Development Incentives: Evidence from four U.S. cities. *brookings.edu*. Retrieved January 16, 2021, from https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2018/02/report_examining-the-local-value-of-economic-development-incentives_brookings-metro_march-2018.pdf.
4. Kulinich, O. V., Beliavtseva, V. V., Hnatenko, A. I., & Zinchenko, O. S. (2017). *Osnovy hrantraiynhu ta upravlinnia proiektamy v publichnii sferi: metodychni rekomendatsii dlia orhaniv vlady ta nederzhavnykh orhanizatsii [Fundamentals of grantwriting and project management in the public sphere: guidelines for authorities and non-governmental organizations]*. Kharkiv: Zoloti storinky [in Ukrainian].
5. Orlova, N. S., Diegtiar, O. A., Kozureva, O. V., Shapovalova, A. M., & Prykazka, S. I. (2019). Financial capacity of territorial communities: european experience and ukrainian case. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 4 (31), 516—526.
6. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2020). Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021—2027 roky: postanova vid 5 serpnia 2020 r. № 695 [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021—2027: Resolution of August 5, 2020 № 695]. *Zakonodavstvo Ukrainy — Legislation of Ukraine*. Retrieved January 16, 2021, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
7. Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy. (n. d.). *Ofitsiyni sait [Official site]*. Retrieved January 16, 2021, from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
8. Oficjalna strona Głównego Urzędu Statystycznego. Retrieved January 16, 2021, from <https://stat.gov.pl> [in Polish].
9. Krajowy program reform. Europe 2021. *ec.europa.eu*. Retrieved January 16, 2021, from https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-national-reform-programme-poland_en.pdf [in Polish].
10. Kabinet Ministriv Ukrainy. (n. d.). Uriad rozpodilyv subventsiiu na sotsekonozvytok okremykh terytorii na 2020 rik [The government has allocated a subvention for social and economic development of certain territories for 2020]. *Uriadovyi portal — Government portal*. Retrieved January 16, 2021, from <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-rozpodiliv-subvenciyu-na-soekonomozvytok-okremih-teritorij-na-2020-rik> [in Ukrainian].
11. EU Funds in Poland 2014—2020. Rödl & Partner. *roedl.net*. Retrieved January 16, 2021, from https://www.roedl.net/pl/en/services/state_aid_advice/eu_funds_in_poland_20142020.html.
12. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (n. d.). *Zahalnyi analiz realizatsii proiektiv mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy [General analysis of the implementation of international technical assistance projects]*. Retrieved January 16, 2021, from https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7_%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3%D1%83_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2_%D0%9C%D0%A2%D0%94_%D0%B7%D0%B0_2019_%D1%80%D1%96%D0%BA.pdf [in Ukrainian].
13. Commission proposes to provide €2.5 billion to Ireland under SURE. (n. d.). *ec.europa.eu*. Retrieved January 16, 2021, from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_2135.
14. Review of the European PPP Market in 2019. (2019). *eib.org*. Retrieved January 16, 2021, from https://www.eib.org/attachments/epec/epec_market_update_2019_en.pdf.
15. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy. (2020, January 22). *Stan zdiisnennia DPP v Ukraini [Status of PPP implementation in Ukraine]*. Retrieved January 16, 2021, from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> [in Ukrainian].
16. European Bank of reconstruction and development. (n. d.). 2017/2018 PPP laws assessment in the EBRD region. *ppp-ebrd.com*. Retrieved January 16, 2021, from <https://ppp-ebrd.com/compare.php?countries=Poland;Ukraine>.
17. White Clarke Group. (n. d.). Global Leasing Report: From strength to strength: Nine years of Continuous. Retrieved January 16, 2021, from https://pages.whiteclarkgroup.com/rs/187-PFS-866/images/WCG%20Global%20Leasing%20Report_2020.pdf?mkt_tok=eyJpIjoiTjJNM01EaGxOVFprTlRBNStInQ1O1reFAzUjR2T2VYRWRzTkNCY1wvXZ5OVJJVJERJeEtsbTVSVFdBQ2NwWjRjWHBUMWJINU13RVR5T3VWsk51aUdVb1wvVWVWXdPREpJOGHcL2p0OXRDNEpMSXBMTCTqMUFOVDRoOVpPNkE0dzdTK2pNeGVVTC91aVZOUFybmRQVHZpS0hGln0%3D.

The article is recommended for printing 26.01.2021

© Ladonko L., Orlova N., Chechel A., Mirko N., Kalinko I.